

روز بیستم جمادی الثانی مطابق با ولادت اسوه مادران عالم، حضرت فاطمه زهرا علیها السلام و روز مادر و تکریم از شخصیت والای این موجود مقدس می باشد. به همین مناسبت در این نوشتار نگاهی کوتاه به مقام و منزلت و حقوق مادر در فرهنگ و اندیشه قرآن و اهل بیت علیهم السلام خواهیم داشت

منزلت مادر

مادر از نظر فرهنگ اسلام دارای جایگاه ویژه ای است. حضرت محمد صلی الله علیه و آله در یک جمله زیبا مقام و منزلت حقیقی مادر را چنین بیان می کند "بهشت زیر پای مادران است." و در جمله ای دیگر فرمود: "قدمهای مادران باغی از باغهای بهشت است." این سخنان گهربار رسول بزرگوار اسلام صلی الله علیه و آله نهایت درجه تکریم مادر است. یعنی هر کس بخواهد به عالی ترین مقامات انسانی دست یابد، باید مادر خود را مورد احترام و محبت قرار دهد امام صادق علیه السلام فرمود: مردی به حضور رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله آمده و عرضه داشت: ای رسول خدا! به کدامیک از بستگانم نیکی کنم؟ فرمود: به مادرت. مرد پرسید: بعد از آن؟ فرمود: به مادرت. برای بار سوم پرسید: پیامبر اکرم صلی الله علیه

و آله فرمود: مادرت. در نوبت چهارم حضرت فرمود: به پدرت نیکی کن.

حقوق مادر

آنچه از روایات برمی آید این است که جبران زحمات مادر و بجای آوردن حقوق او کاری است بس مشکل، اما باید تا حد توان در این زمینه تلاش نمود. در اینجا به مهمترین حقوق مادر اشاره می کنیم:

نیکی و احسان

خداوند متعال نیکی به پدر و مادر را بعد از اقرار به توحید قرار داده و فرمود "خدا را بپرستید! و هیچ چیز را [همتا و] شریک او قرار ندهید و به پدر و مادر نیکی کنید."

ابی ولاد حنات از امام صادق علیه السلام پرسید: خداوند متعال که در قرآن می فرماید: "وبالوالدین احسانا" چه معنی دارد و چگونه می توان به والدین نیکی نمود؟ امام فرمود: احسان این است که با آنان نیک رفتار باشی، آنان را مجبور نکنی که نیازهای خود را از تو درخواست کنند، گرچه غنی باشند. از حال و روزگار آنان، مشکلاتشان را درک کنی و در مواقع لزوم آنان را دریابی! آیا خداوند نمی فرماید: به مقام نیکوکاران نمی رسید مگر اینکه از آنچه دوست دارید انفاق بکنید؟ سپس امام علیه السلام افزود: "اگر آنان به

سن پیری رسیدند، کمترین اهانت و آزاری به آنان روا مدار و بر سر آنان فریاد نزن، با نگاههای مهرآمیز و رفت انگیز دل آنان را به دست آور و هیچگاه صدای خود را بالاتر از صدای پدر و مادر نکن و دست خود را بالای دست آنان قرار نده و گامهای خود را از قدمهای آنان جلوتر منه."

قدرشناسی

در مورد قدردانی از زحمات طاقت فرسای مادر، شایسته است جوانان و نوجوانان مسلمان، در همه وقت، بویژه در روز مادر به عنوان تقدیر و تشکر از مادرشان به هر شیوه که می توانند از آنان تجلیل کنند و همانند کسانی نباشند که مهر بی کران مادر را فراموش کرده و با شیوه های ناپسندی با آنان برخورد می کنند.

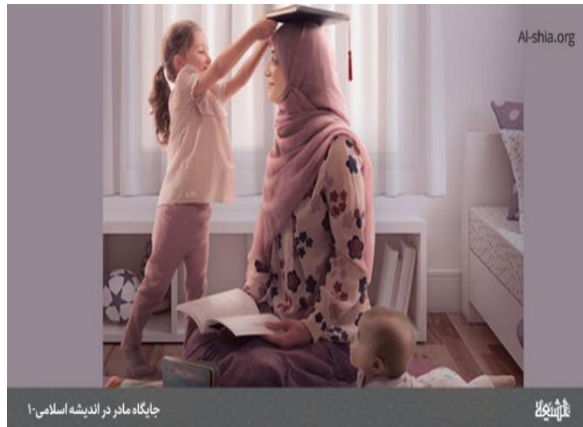
سعدی در گلستان می نویسد: "وقتی به جهل جوانی، بانگ بر مادر زدم، دل آزرده به کنجی نشست و گریان همی گفت: مگر خردی فراموش کردی که درشتی می کنی؟"

هنگامی که از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله در مورد قدردانی از مادر سؤال شد، آن حضرت فرمود: «هیئات! هیئات! که بتوانی حق مادر را ادا کنی. هر آینه اگر به اندازه ریگهای بیابان عاجل [صحرائی در عربستان] و دانه های باران به مادر خدمت کنی و از وی قدردانی کرده و بنده وار در پیش او بایستی، این

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

بیمارستان شهید چمران

کرامت مادر از نظر قرآن و احادیث

جایگاه مادر در اندیشه اسلامی ۱

شناسنامه ی بروشور آموزشی کد: pm-06-132-A	
عنوان	کرامت مادر از نظر قرآن و احادیث
تهیه کننده	آذر محمدی کارشناس پرستاری
تایید کننده	کارگروه آموزش به بیمار
سال تهیه	۱۴۰۲
منابع:	https://hawzah.net/fa/Arti-1402
پزشک تایید کننده: دکتر سیدعلی هاشمی	
ناظر کیفی: دکتر سیدعباس رخشا	

و در کنار مزار آنان سوره یس بخواند، در مقابل هر حرفی که از این سوره می خواند، خداوند آمرزشی نصیب او می فرماید"

قرائت قرآن

امام صادق علیه السلام به فرزندان صالح توصیه فرمود که: "قرائت قرآن از روی مصحف، از عذاب پدر و مادر می کاهد، گرچه آنان کافر باشند"

انجام اعمال نیک به نیت مادر

انجام اعمال نیک و هدیه ثواب آن به مادر، در جلب رضایت وی و شادی روحش تاثیر فراوان دارد. پیامبر بزرگوار اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: "سرآمد و سرور ابرار در روز قیامت کسی است که بعد از مرگ پدر و مادرش برای ایشان احسان و نیکی کند"

از آنچه گفته شد، جایگاه مادر در ادیان الهی، به ویژه دین مقدس اسلام روشن گردید. نیز این نکته به دست آمد که مقام مادر در بینش دینی مقامی است بلند که در آیات قرآن هم ردیف اطاعت و عبادت خدا ذکر شده است. بر این اساس بر فرزندان و همه نسل جوان لازم است که به این امر مهم توجه کنند و تا آن جا که می توانند به والدین علی الخصوص مادر خود احترام بگذارند و به او خدمت نمایند.

همه خدمات تو به اندازه زحمات وی در هنگامی که در رحم او بودی و سنگینی تو را تحمل می کرد نخواهد بود یکی از مصادیق قدرشناسی در مورد مادر این است که انسان نسبت به او درستی نکند و همواره در جلب رضایت او تلاش نماید

نگاه مهر آمیز

ابوذر می گوید: از رسول گرامی اسلام شنیدم که فرمود نگاه مهرآمیز به پدر و مادر عبادت است ."

بدست آوردن رضایت مادر

رسول خدا (ص) فرمود:

رضایت و خوشنودی خداوند با خوشنودی پدر و مادر است و خشم خداوند به همراه خشم و غضب پدر و مادر است.

پس از مرگ

از دیدگاه فرهنگ آسمانی اسلام همچنان که فرزندان در حال حیات مادر خود، حقوق وی را رعایت می کنند، شایسته است پس از مرگ وی نیز او را فراموش نکرده، با انجام اعمال شایسته در تکریم او بکوشند . برخی از این اعمال را می توان این گونه بیان کرد:

زیارت مزار مادر

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: "هر کس قبر پدر و مادرش یا یکی از آنها را در هر جمعه زیارت کند